

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Indigens an res ipsi necessaria debatur ex Iustitia, num. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

datur, seu impediatur, non autem restituere, quia consumis rem domini quod omnino tollatur. Nihilominus non est *h* improbabilis sententia, tunc liberans ab omni restitutione. Ratio est, quia sicuti, illo tempore necessitatis, habes jus surripiendi & consumendi, nec solum, ut dicebat Yafquez, sublevandi quomodocumque necessitatem, ita habes jus, tunc rem alias surreptam consumendi: est enim, ac si rem de novo surriperes, quod tibi licet. Adde, dominum tunc teneri dare, ergo tu veluti de novo potes accipere: unde tunc consumens, videris sufficienter implere obligationem restituendi contractam ex delicto, cum rem consumas, perinde ac dominus tenetur velle consumi, si apud ipsum res inveniretur: Denique inferius, ut probabile docebimus, non obligari furum, rem restituere, si res perit apud ipsum, eo modo, quo peritura fuisset apud dominum, sed in casu nostro a que pecunia consumenda erat apud dominum, quia eam tenebatur huic indigenti dare, ergo &c.

g. Silvestr. v. furtum. qu. 5. Ang. v. furt. qu. 37. Vafq. opus. de eleem. c. 1. dub. 8. n. 68. h. Pet. Nav. de rest. li. 4. c. 4. nu. 24. Castrop. t. 1. tr. 6. disp. 2. p. 10. n. 3. i. inf. tr. 2. c. 2. §. 8. n. 2.

Respondeo ad secundum, cum necessaria distinctione: *l* si rem apud te habeas, ex contractu transferente dominum, v. g. ex mutuo, debes restituere, quia tunc non consumis rem alienam in necessitate illa, sed tuam, & obligatio ex contractu jam perseverat: si ex contractu non transferente dominum, v. g. ex deposito, non obligaris

1. Castr. l. c. n. 1. c. Bon. Vafq. Aler, alioſq.

Indigentia res ipſi necessario debeat ex justitia?

4. Tertiò, an extremè, vel graviter indigens habeat jus justitiae ad res, quibus indiget, ita ut dives eas obligetur ex justitia porrigeret, nec solum ex charitate, seu misericordia? id valde præstat scire, propter obligationem restitutionis damnorum, ex negatione rerum, quas dare dives forte reculeret, quam restitutiois obligationem sola culpa contra justitiam, non vero contra alias virtutes, ut sepe diximus, parit.

Respondeo, debere hic separari quatuor questiones, quas quia nonnulli clare non separant, valde confusè loquuntur.

Prima questio est: quodnam jus indigens habet in rem, qua indiget, justitiae, an alterius virtutis? Secunda, qua obligatione dives indigenti succurrere obligetur? jus enim accipiendi in uno, & obligatio succurrenti in altero, non semper ex eadem virtute procedunt: nam ex Religione obligor, propter votum, v. g. dare elemosynam Ecclesie; at Ecclesia non habet jus, nec Religionis, nec justitiae, clam elemosynam surripiendi. Tertia, ea-

ta, ea obligatio, quam habet dives est, tum ut offerat, tum ut non impedit. Ratio est, quia secus, non observabitur præceptum de proximo in necessitatibus sublevando, præceptum, inquam, illud, *Mandavit Deus unicuique de proximo suo.*

8. Quoad quartam, dico primò, hanc obligationem, quam habet dives, offerendi, non esse ex justitia, sed ex charitate, seu misericordia. Ratio est, quia ipse non obligatur, nisi succurrere, ergo non nisi ex motivo succurrendi; at motivum succurrendi est sublevatio indigentis, quæ est motivum misericordiæ; ergo non obligabitur, nisi ex motivo misericordiæ.

Dico secundò, eandem obligationem, quam habet dives non impediendi indigentem ab occupatione rei ipsi necessariæ, esse ex justitia. Ratio est, quia sicut indigens habet ex sua necessitate jus ad occupandas res, quæ sub nullo sunt dominio, & contra justitiam faceret, qui jus illud per vim impidiret, sic habet idem jus ad occupandas eas res, quæ sunt sub dominio alius, quia in necessitate omnia sunt communia, & primi occupantis, perinde prolus, ac si ea essent sub nullo dominio.

Dico tertio, obligatio, quam habet dives non repetendi, seu non resumendi res, quas indigens pro sua necessitate sublevanda occupavit, est ex justitia, quia, ut vidimus n. 5. post occupationem indigens fit dominus rei occupatae.

9. Ex dictis jam colligis, divitem, si cibum v. g. non offerat indigent, non obligari ad resarcienda damnata secura, si forte is fame moriatur, quia

3. Quoad primam quæstionem, sic statu. Ipse indigens habet jus justitiae accipiendi rem sibi modis dictis necessariam: jus, inquam, justitiae accipiendi rem sibi modis dictis necessariam: jus, inquam, justitiae accipiendi rem sibi modis dictis necessariam: jus, inquam, justitiae, hoc modo, non ut statim, atque indiger, fiat dominus rei; sic enim, cum plures in mundo indigeant, omnes essent domini, quod non est dicendum; sed ita, ut statim, atque illam accipit, subito faciat suam. Ratio est, quia id facis est ad succurrendum necessitati.

m De Lugo. I. de just. d. 16 sec. q. 1 nu. 143.

6. Quoad secundam, Dives non obligatur nisi succurrere, nisi ex charitate, seu misericordia. Ratio est, quia, cum res sit sua, atque ipse, antequam eam pauper occupet, sit dominus absolutus, ut dictum est, non apparel, unde obligatio ex justitia nasci queat; addo, ipsum obligari ad succurrendum, ut sic sublevet indigentem; at hic titulus misericordiæ est, non justitiae.

n Castr. I. c. p. 3. num. 2. alias referens. Less. Ii. 2. c. 21.. dub. 12.

7. Quoad tertiam, obligatio divitis

tunc dives contra charitatem peccat, non contra justitiam: obligari autem, si vi impedit a sumendo, vel sic ibum jam ab indigentibus occupatum per eandem vim repetat, quia tunc peccat contra justitiam,

CAPVT SEPTIM V.M.

De continuitate peccati furti in eo, qui non restituit.

DE hac re, ea, quæ dixi in Methodo ^a confessionis, loquendo universim de peccato habituali, satis superque sunt pro praxi; ea igitur legere ne graveris.

^a in Meth. Conf. lib. 2. c. 1. §. 7.

CAPVT OCTAVVM.

De emptione rei furtivæ.

Sermo hic est de emente mala fide: licet autem, qui dubius est, rem esse furtivam, & sub hoc dubio emit, sit etiam sine controversia emptor malæ fidei, quia debuit prius indagare veritatem; securus, culpabiliter rem illam contrectat, tamen non statim ac habetur rumor vel suspicio, quod, qui vendit, soleat res furtivas vendere, judicandus est injustus vendor, sed debent rationes alicujus momenti id persuadere, quia nemo, nisi constet, presumendus est, delictum committere.

2. Iam vero dupli modo se habere potest, qui rem ejusmodi furtivam emit: primò, animo sibi retinendi; secundò, animo reddendi illam domino, a quo pretium suum recipiat.

3. Si se habeat priore modo, præter peccatum furti, debebit illam rem domino restituere, ut nimis est clarum, etiam si multo pretio eam emisset, & etiam si hoc pretium à suo venditore nequaquam esset recuperaturus; ratio est, quia, qui dolosè agit, dignus est, ut amittat rem & pretium.

4. Hinc fit, ut ipse fur, qui accepto pretio rem furtivam vendidit, & eandem consignavit ei, qui sciebat, rem esse furtivam, si facti ipsum pœnitiat, non debeat reddere pretium ipsi ementi, sed domino ^b rei: ratio est, quia dum ipse emens sciebat, rem illam furtivam esse, sponte & culpa sua se subjecit periculo amittendi pretium & rem.

^b Mol. t. 3. d. 330. n. 3.

5. Sed emergunt duæ non passim obviæ difficultates. Prima est, an si dominus jam ab emente recuperavit rem suam, possit fur retinere sibi pretium habitum ab emente, quandoquidem diximus, pretium reddi non debere ipsi ementi? Respondeo: Sane tunc æquitas non vult, ut latro detestat aliena pecunia; quare in eo casu reddere debere pretium emptori, & ita judicandum fore a Iudice, etiam in foro externo, mihi dubium non est.

Quod si forte dominus habuit jam pretium suæ rei ab ipso fure, non est justum, ut idem dominus habeat etiam rem ab emente, sed vel reddat pretium ei, cuius est, suam rem repetendo, vel rem relinquat ei, qui pretium solvit.

6. Secunda: quisnam primo loco debet restitutionem facere domino, fur qui vendidit, an emptor malæ fidei? Respondeo, si res in individuo extat

